

Helse- og omsorgsdepartementet
Teatergata 9
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Saksbehandler: Live Kroknes Berg

Oslo 30. august 2019

Høring av forslag til endring i pasientskadeloven og ny forskrift om menerstatning ved pasientskadesaker

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) viser til ovennevnte høringsnotat, og vil her gi merknader til forslagene. FFO ønsker primært å gi merknader til del I. Del II vil bli kommentert i korte trekk.

1.1. Del I: Behov for å utarbeide en egen forskrift om menerstatning ved pasientskader

FFO er enig med departementet i behovet for en invaliditetstabell som er oppdatert i takt med den medisinske utviklingen på pasientskadeområdet. Vi mener imidlertid at det hverken er nødvendig eller hensiktsmessig med egen forskrift og medisinsk invaliditetstabell for menerstatning ved pasientskader.

FFO er av den oppfatning at utmåling av erstatningskrav i all hovedsak bør følge alminnelige erstatningsregler. Det er presisert i lovforarbeidene at erstatningen skal utmåles i samsvar med alminnelig erstatningsrett, se NOU 1992: 6 hvor følgende fremkommer: «*Utvalget vil imidlertid gi uttrykk for at utmålingen av erstatningen etter en pasientskade bør følge de alminnelige regler for erstatningsutmålingen i norsk rett.*». Enigheten rundt dette prinsippet synliggjøres også i Ot.prp.nr. 31 hvor det uttales at: «*Alle høringsinstanser som uttaler seg om erstatningsutmålingen er enige i at erstatning for pasientskadene skal utmåles etter reglene i skadeserstatningsloven.*». FFO kan ikke se at det finnes tilstrekkelig grunnlag for å fravike alminnelige erstatningsprinsipper ved utmåling av menerstatning i pasientskadesaker.

Det er mer hensiktsmessig at medisinsk invaliditet og menerstatning kan vurderes og utmåles ut fra én tabell, uavhengig av ansvarsgrunnlag. Ulike forskrifter og invaliditetstabeller for forskjellige ansvarsgrunnlag kan virke kompliserende, uoversiktlig og ikke minst forvirrende for skadelidte. Et slikt skille kan bidra til å øke behovet for at skadelidte søker bistand hos advokater eller andre med juridisk kompetanse for å vurdere om erstatningen fra pasientskadeordningen gir «full» erstatning eller om det er aktuelt å søke erstatning basert på andre ansvarsgrunnlag.

Forslaget ivaretar etter vår oppfatning ikke helt sentrale prinsipper som rettferdighetsprinsippet, likeverdsprinsippet, forutberegnelighetsprinsippet. Departementets tabellforslag vil kunne tjene som et utgangspunkt for videre arbeid, men vi frykter at dersom foreslåtte tabell gjøres gjeldende, så vil det i flere tilfeller kunne medføre reduserte menerstatningsutbetalinger til pasienten sammenlignet med dagens tilstand.

FFO mener at konsekvensen av forslaget ikke er godt nok utredet og anbefaler heller å sette i gang en utredning av en felles invaliditetstabell. Forutsetningen er imidlertid at en slik tabell er tilpasset de skader som oppstår i samfunnet i dag og som kan knyttes til de forskjellige ansvarsgrunnlag, herunder pasientskadeordningen. Arbeidet forutsetter også et bredt, hensiktsmessig og representativt sammensatt utvalg.

Dersom det blir besluttet å iverksette en egen forskrift for pasientskader, vil FFO fremheve at det avgjørende må være at hensynet til den skadde pasienten settes først. Hensynet til forvaltningens behov for forenklet saksbehandling og forutberegnelighet kommer i andre rekke. Det vises i denne anledning til lovforarbeidene til gjeldende lov samt regjeringens uttalte anmodning om «Pasienten i fokus».

1.2. Kommentarer knyttet til alminnelige bestemmelser

FFO har valgt å kommentere enkelte deler av bestemmelsene i forskriften, herunder §§ 3, 4 og 5. Vi viser til Personskadeforbundet LTN sin høringsuttalelse på øvrige bestemmelser.

1.2.1. § 3. Vilkår for menerstatning ved pasientskader

FFO mener innslagstidspunktet for «betydelig skade» bør settes ved fem prosent i henhold til standardiseringsutvalgets forslag (NOU 2011: 16). Dette har bakgrunn i at det er vel dokumentert at også lavere invaliditeter enn 15 prosent kan gi markant livsutfoldelse og store konsekvenser for den enkeltes arbeidsevne. Det kan virke urimelig å la alle skader under 15 prosent stå ukompensert. Endringen vil være i tråd med regelverket i Sverige og Danmark, som brukes som sammenligningsgrunnlag i flere tilfeller.

1.2.2. § 4. Fastsetting av medisinsk invaliditet

Departementet går inn for å forskriftsfeste separasjonsprinsippet som utgangspunkt for fastsettelsen av menerstatning i flerskadetilfellene. Dette har bakgrunn i at departementet mener at Rt-2015-820 har gitt u hensiktsmessige følger og derfor ønsker å gå tilbake til tidligere praksis ved å regulere dette i forskriften.

FFO er stiller spørsmål om Høyesterettsdommen faktisk representerer et avvik fra tidligere praksis. Her kan det blant annet vises til vedtak i sak PSN-2013-390 hvor følgende fremgår: «*Norsk pasientskadeerstatning har utmålt menerstatning etter separasjonsprinsippet. Pasientskadenemnda har imidlertid kommet til at menerstatningen bør utmåles etter differanseprinsippet da dette er mer gunstig for pasienten.*» Det vises også til PSN-2013-13 hvor nemnda uttaler at: «*Fordi differanseprinsippet i aktuelle sak gir pasienten en høyre menerstatning er nemnda enig i at menerstatningen skal utbetales etter differansen mellom gruppe 3 og gruppe 1.*». Etter vår oppfatning synes ikke Rt-2015-820 å fravike nemndas tidligere praksis. FFO mener dermed det er riktig å opprettholde gjeldende rettspraksis om å benytte det utmålingsprinsippet som gir høyest erstatning. Vi kan ikke slutte oss til en endring som fraviker nåværende regel.

1.2.3 § 5. Fastsetting av medisinsk invaliditet i særlige tilfeller

I andre ledd et det foreslått at invaliditeten skal fastsettes «skjønnsmessig» dersom skadelidte har en 100 prosent medisinsk invaliditet fra tidligere. FFO synes det er vanskelig å forstå hva som ligger i en skjønnsmessig vurdering. En tilleggsskade vil ofte oppleves som ytterligere begrensende for en person som allerede har en høy invaliditet. Vår oppfatning er at det er mest hensiktsmessig at disse tilfellene får utmålt menerstatning etter separasjonsprinsippet som er foreslått som gjeldende utmålingsprinsipp for øvrig.

Vi kan ikke se at det er nødvendig med særregler på dette punktet, og mener at det er viktig å opprettholde gjeldende rett med utmåling av menerstatning etter differanse- eller separasjonsprinsippet, ut fra hva som gir skadelidte høyest menerstatning. Dette samsvarer best med prinsippet om at skadevolder må ta skadelidte som han eller hun er.

2.1. Del II: Bemerkninger knyttet til forslaget i del II

FFO har ikke medisinsk kompetanse til å vurdere punktene i invaliditetstabellen.

Vi vil imidlertid bemerke at det er uheldig at man i forbindelse med utarbeidelsen av forslaget ikke har involvert esterne uavhengige medisinske spesialister og representanter fra relevante pasient- og

brukerorganisasjoner. Dette gjelder spesielt kapittelet om Cerebral Parese som er utarbeidet i samarbeid med Finans Norge på tross av oppfordring fra referansegruppen om å involvere CP-foreningen. Manglende involvering fra relevante pasient- og brukerorganisasjoner kan være egnet til å svekke tilliten til departementets forslag.

Med vennlig hilsen

FUNKSJONSHEMMEDES FELLESORGANISASJON

Eva Buschmann
Styreleder

Lilly Ann Elvestad
generalsekretær

